

Waterrecreatie Maasgouw

Intensiteit, ontwikkeling, knelpunten, maatregelen

Vrolijks Blue Progress | Breda | 20 december 2024

Inhoudsopgave

situatie

3 →

Aanbod en gebruik

5 →

trends

23 →

Zorgen

27 →

Maatregelen

32 →

Conclusies en next
step

43 →

Situatie, opgave en aanpak

De gemeente Maasgouw is een waterrijke gemeente in het middenlimburgse Maasplassengebied. Voor toerisme en recreatie in de gemeente zijn de Maasplassen, de varende recreatie en de oeverrecreatie sterk beeldbepalend. De gemeente kent tal van jachthavens en ligplaatsen, heeft zelf meerdere havens voor passanten en kortverblijf in beheer of eigendom en is betrokken bij meerdere ontwikkelingen.

Tegelijkertijd worden er problemen gesignaleerd in het gebruik van het vaarwater en de oevers. Er is soms een gevoel van te grote drukte, de veiligheid van gebruikers zou soms in gevaar zijn en de voorzieningen worden niet altijd op een juiste wijze gebruikt. Er is onvoldoende zicht op wat er zich op en aan het water afspeelt.

Een inventarisatie van knelpunten bij stakeholders leverde de behoefte op om op een zo feitelijk mogelijke manier de situatie in beeld te brengen, ontwikkelingen te verkennen en te duiden, knelpunten op waarde te schatten en inzicht te krijgen in de verwachte intensiteiten naar de toekomst. Dat kan mede de basis vormen voor maatregelen om de waterrecreatie (nog) beter te laten verlopen binnen de gemeente en eventuele knelpunten weg te nemen.

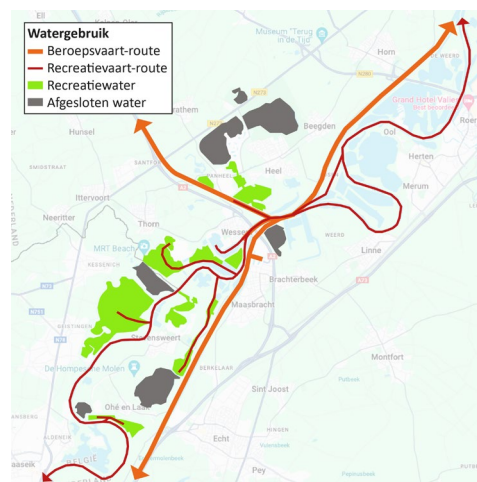
Doel van het onderzoek is zoveel mogelijk feitelijke data te verzamelen die inzicht geeft in de drukte op het water. Wij hebben daarvoor de volgende stappen gezet:

- We hebben een inventarisatie gemaakt van havens en ligplaatsen. We gebruikten een onderzoek uit 2012, een update uit 2019 en de luchtfoto's uit 2024 om aantallen te presenteren
- We deden online onderzoek naar de (ontwikkeling van) de verhuurvloot
- We maakten met behulp van Strava sportapp een beeld van drukte in deelgebieden en routes
- We deden een proef met Resono om in drie gebieden óp het water inzicht te krijgen in het aantal aanwezige mensen op basis van GPS data. We trokken de analyse door naar inzicht in de drukste momenten
- We verzamelden gegevens over sluispassages
- We maakten een schaalvergelijking van de gebieden in relatie tot de omvang van de havens in de buurt
- We spraken enkele ondernemers, bezochten het gebied en spraken met stakeholders
- We geven op basis van onze ervaring inzicht in trends

Op basis daarvan hebben we opties aangedragen voor het beter functioneren van het gebied.

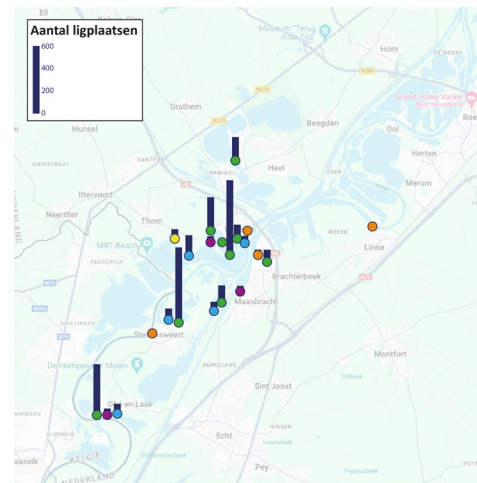
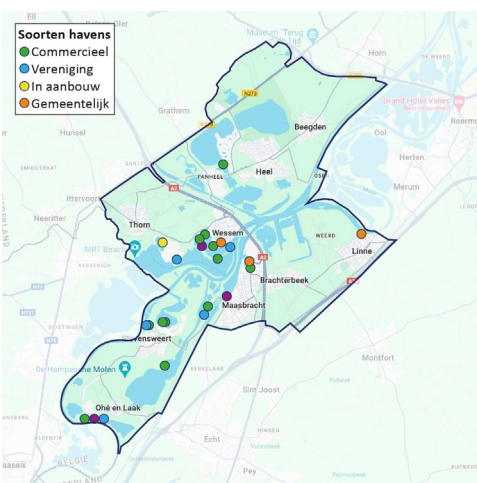

Waterrecreatie in Maasgouw, overview

De gemeente Maasgouw kent meerdere plassen die met elkaar verbonden zijn via de Maas en de kanalenkruising bij Maasbracht. Feitelijk wordt het gebied ‘opgedeeld’ in segmenten, gescheiden door sluizen in noordelijke, westelijke en zuidelijke richting en voor zeilboten gescheiden door de vaste brug van de A2.

Niet alle plassen zijn bevaarbaar en toegankelijk voor recreatievaart. De plassen zijn onderling nauwelijks verbonden, toegang gaat steeds via de Maas.

In de gemeente zijn er ruim 20 havenlocaties, verdeeld over het gehele gebied. De havens worden beheerd door de gemeente, door een watersportvereniging of worden commercieel geëxploiteerd. Er zijn meerdere passantenhavens.

Sommigen jachthavens zijn klein, op andere plaatsen is er echt een concentratie van vaartuigen. Het plaatje aan de rechterzijde laat concentraties zien in Wessum (Mauritshaven) en in Stevensweert.

Aanbod & gebruik

Omvang van de vloot

Basisbestand onderzoek aantal vaste ligplaatsen gemeente Maasgouw 2024			
Naam Bedrijf	Vaarwater	exploitatie	omvang haven 2024 obv lufo
Jachthaven Camping De Maasterp	Schroevendaalseplas (west)	Commercieel	423
Yacht-Club Bayer Leverkusen	Schroevendaalseplas (west)	Vereniging	59
Waterwoningen Ohé en Laak	Schroevendaalseplas (west)	bewoning	24
Jachthaven Stevensweert	De Kis	Commercieel	636
WSV Stevensweert	De Kis	Vereniging	71
jachthaven Thormer Hegge Maasresidence	Koeweide	in aanbouw	51
Ligplaatsen Maasresidence overig			6
Thormer Zeilclub	Koeweide	Vereniging	156
Comfortparc Wessem	Mauritshaven	Commercieel	659
jachthaven Schippersdock	Mauritshaven	Commercieel	99
M. van Kuyk Yachting	Mauritshaven	Commercieel	269
sloepencentrum Limburg	Mauritshaven	Commercieel	3
Van Kessel Yachting vof	Mauritshaven	Commercieel	1
woonschepen Wessem Mauritshaven	Mauritshaven	bewoning	11
WSV Wessem	Mauritshaven	Vereniging	28
Jachtwerf Goossens / Jachtcenter Stevensweert	Oude Maas	Commercieel	20
woonboten Maasbracht en elders	Maasbracht	bewoning	13
Maasbrachter WSV	Oude Maas	Vereniging	54
Van der Laan Yachting	Oude Maas	Commercieel	118
Linssen Yachts BV	Maasbracht	Commercieel	75
Osen Oeveren Linne	Linne	Vereniging	20
Hengelsportvereniging de Lou	Maasbracht	gemeente	40
Jachthaven Boschmolenplas	Tesken	Commercieel	180
totaal vaste ligplaatsen			3016

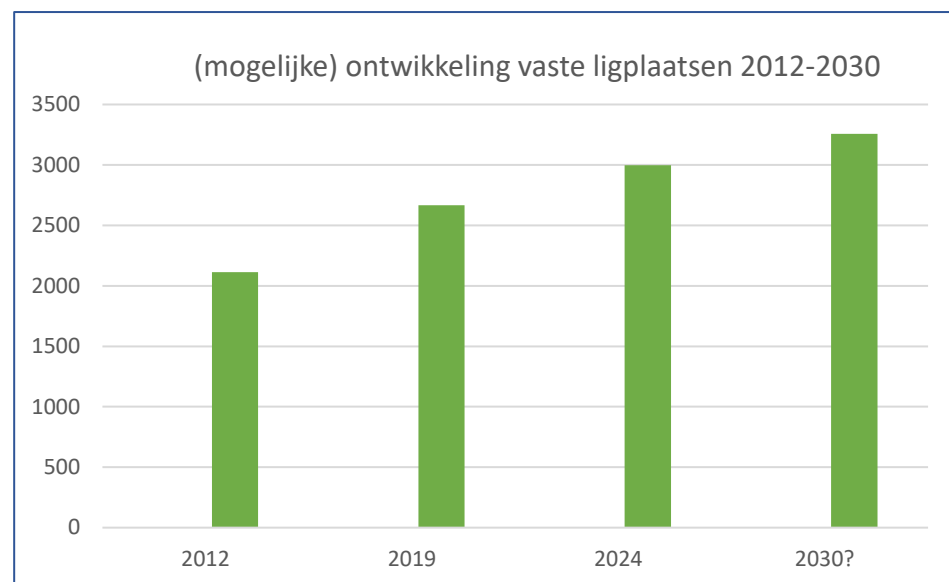
Op basis van een onderzoek in 2012, met update in 2019, zijn de aantallen ligplaatsen aangeleverd door de havens zelf. Deze zijn gecontroleerd vanuit de luchtfoto. De luchtfoto 2024 heeft inzichtelijk gemaakt welke eventuele capaciteit in vaste ligplaatsen werd toegevoegd. In totaal kent de gemeente 3000 ligplaatsen, waarvan een deel gekoppeld aan een woning, woonboot, bedrijfslocatie of vakantiewoning. Het overgrote deel ligt in havens.

Ontwikkeling capaciteit vaste ligplaatsen en passanten

De groei van het aantal vaste ligplaatsen tussen 2012 en 2024 is voor een belangrijk deel gekoppeld aan een hogere bezetting in 2019. Er zijn daarnaast nog enkele havenlocaties bijgekomen en enkele uitbreidingen geweest.

We hebben op basis van verwachte uitbreidingen en bestaande vergunningen (met name Boschmolenplas en Maasresidence Thorn) de ontwikkelingen voor de komende jaren in perspectief geplaatst.

De gemeente kent 11 locaties (soms met meerdere losse steigers) voor passanten die enkele uren of maximaal enkele dagen kunnen blijven. Op basis van gemiddelde bootlengte schatten we het aantal passantenplaatsen op 195. Dit is ten opzichte van het aantal vaste ligplaatsen relatief beperkt in vergelijking met andere watersportregio's.

Mogelijke uitbreiding havencapaciteit

We hebben op basis van de geldende bestemmingsplannen / omgevingsplannen een globale analyse gemaakt van mogelijke ruimte die er nog is op bestaande locaties. Belangrijkste constatering van die analyse is dat er in de meeste bestemmingen geen maximale aantallen zijn opgenomen. Daar waar wel maxima zijn opgenomen komen deze globaal overeen met de omvang van de haven op dit moment.

Als we kijken naar de contour van de bestemming, dan gebruiken de meeste havens hun maximale ruimte. Er is nog ruimte voor uitbreiding bij Van Kessel Watersport, bij Comfortparc in Wessem, Maasresidence in Thorn en mogelijk in de toekomst bij het watergebruik van Voorterrein Nautische Boulevard (voornamelijk gericht op service en verkoop). Verder biedt de locatie Boschmolenplas nog ruimte in de toekomst. Deze is wel vastgelegd.

Omdat in de meeste bestemmingen geen maximale aantallen zijn opgenomen bestaat de kans dat er in de toekomst meer ligplaatsen gaan komen voor kleinere boten binnen dezelfde contour. Dit sluit ook aan bij de trend in de watersport waarbij (ook) meer kleinere vaartuigen worden toegevoegd.

De regionale markt voor ligplaatsen kent al jaren een groei. Vanaf 2026 worden in de gemeente Roermond ca 250 ligplaatsen opgezegd wegens herontwikkeling van de haven in de Voorstad (Roerdelta) en een nieuw gewenst model van de haven. . Mogelijk komt er elders een alternatief waar een vergunning nog niet benut is. Het is ook mogelijk dat deze verplaatsingsvraag de behoefte aan ligplaatsen verder doet groeien. Geen van de havens in Maasgouw kan op dit moment die toenemende vraag accommoderen.

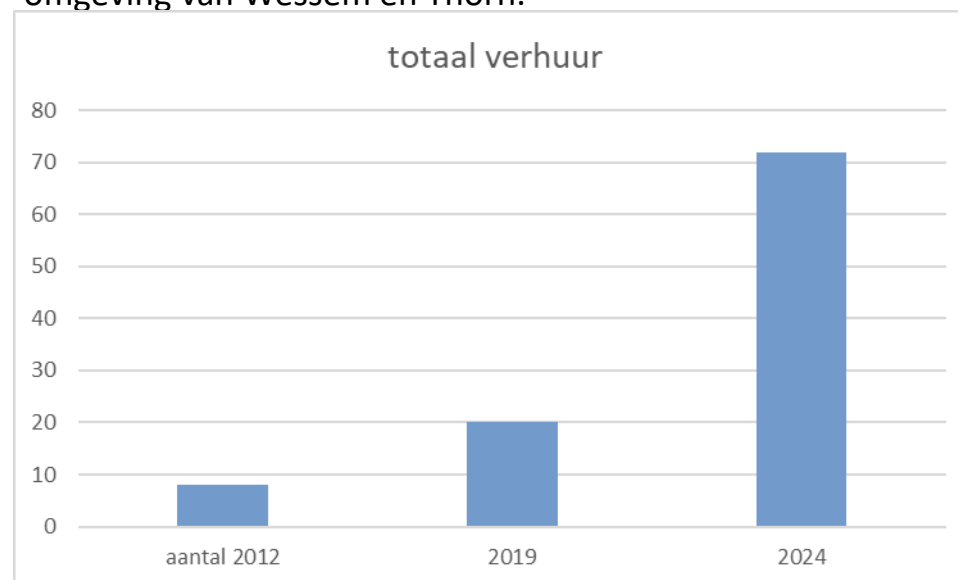

Bootverhuur in Maasgouw

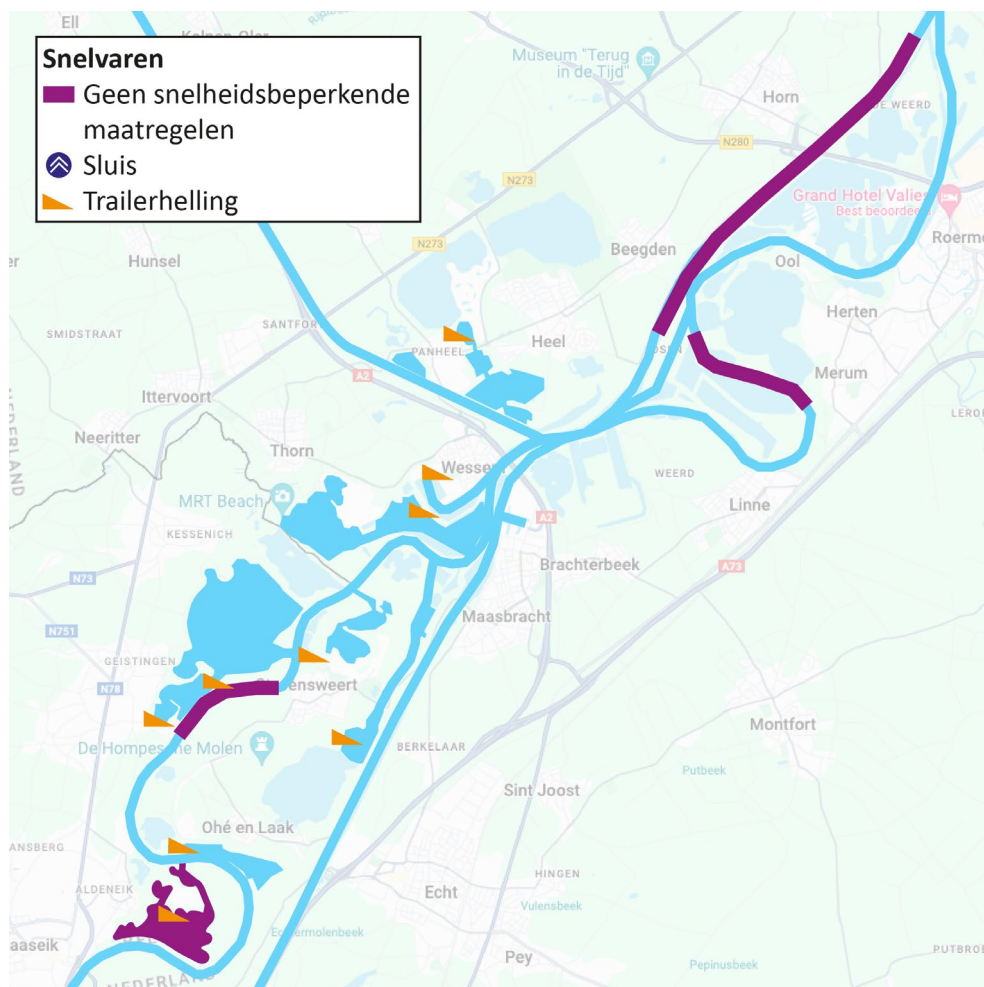
Op basis van data van de gemeente, ons bekende verhuurlocaties en online onderzoek hebben we een lijst opgesteld van verhuurbedrijven. Waar mogelijk hebben we, eventueel na contact met de locatie, de aantallen verhuurboten opgenomen in onderstaande tabel. Onder kleine watersport zijn verhuurbootjes zonder motor bedoeld.

bedrijf	locatie	2012	2019	2024
Bootverhuur aan de Maas	Wessem	0	0	2
Droomsloepen (De Knip)	Wessem	0	0	4
Gasterij de Knip	Wessem	0	0	1
Veerhuis	Wessem	0	6	12
Maasresidence	Thorn	0	0	12
Maasresidence 'zwaan'	Thorn	0	0	10
Boschmolenplas	Panheel	4	6	8
Yellow Boats	Wessem	0	0	7
sloepverhuur				
Stevensweert	Stevensweert	0	0	2
Olivers Boat	Maasbracht	0	0	1
Aqua Libra Linssen	Kinrooi	4	8	13
Totaal verhuur		8	20	72
waarvan sloep dagverhuur		4	12	39
waarvan motorjacht		4	8	21
waarvan kleine watersport		0	0	10

De grafiek laat zien dat de ontwikkelingen bijzonder snel zijn gegaan. Groei van de belangstelling voor watersport, ontwikkeling van het Maasplassengebied als aantrekkelijk gebied voor sloepen, realisatie van Maasresidence en het provinciale investeringsprogramma met gemeentelijke co-financiering hebben de verhuursector een forse impuls gegeven. Er is sprake van een redelijk gevarieerd product met motorjachten, sloepen, overdekte en 'unieke' sloepen en kleine watersport. Zwaartepunt van de verhuur zit in de omgeving van Wessem en Thorn.

Snelvaren in Maasgouw

Het te snel varen van boten is veelal een grote ergernis van andere watersporters, toezichthouders en terreinbeherende instanties. De snelvaargebieden worden in Nederland aangewezen door Rijkswaterstaat. Het is de laatste jaren (voor zover bekend) niet voorgekomen dat een snelvaargebied is toegewezen, de mogelijkheden zijn eerder beperkter geworden. Belangrijk bij snelvaargebieden is de route ernaartoe vanaf hellingen en havens en de eventuele aanwezigheid van sluisen.

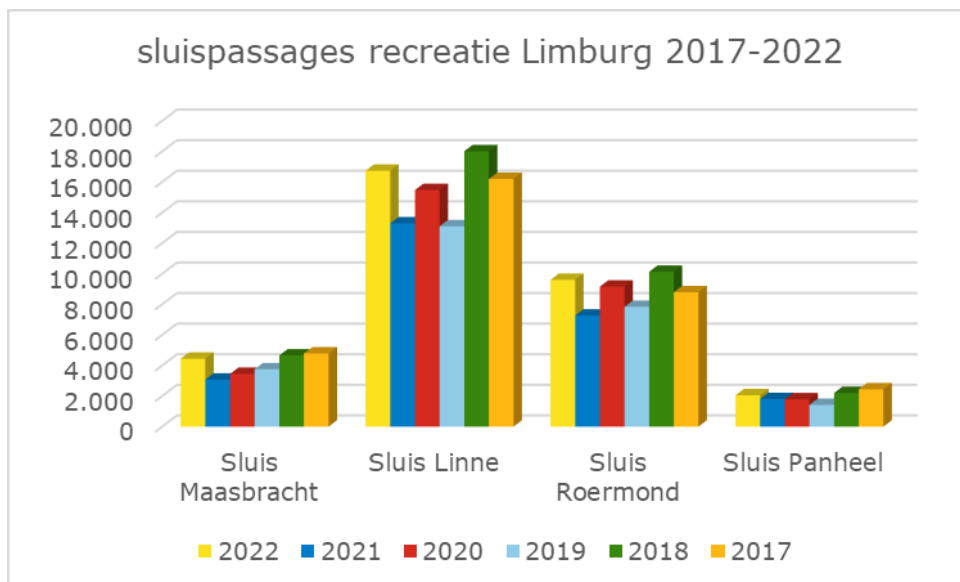
Maasgouw kent twee snelvaargebieden, waarvan de Maasarm nabij Linne meer gericht is op de pleziervaart vanuit Roermond. Vanuit Maasgouw moet dan eerst de sluis gepasseerd worden. Dat geldt ook voor het snelvaargebied Lateraalkanaal.

De (grote) vloot in Maasgouw is daarmee voor een belangrijk deel aangewezen op de snelvaarzone op de Maas bij Stevensweert. Voor een belangrijk deel van de vloot is de route naar deze snelvaarzone wat langer. Vaak zijn dit zones waar toch (alvast) snel gevaren wordt.

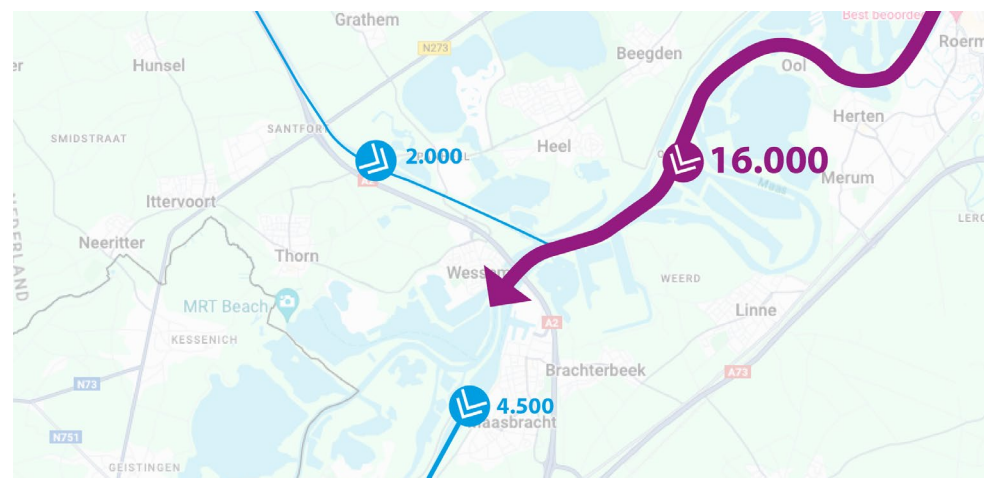
Speciaal in de regio is de functie van de plas Heerenlaak, tegenover Ohé en Laak. Op deze plas zijn er geen snelheidsbeperkingen, zijn jetski's toegestaan en is waterskiën mogelijk. De haven bij het vakantiepark wordt nagenoeg alleen maar gebruikt voor snelle motorboten. De plas Heerenlaak is voor snelvaart mogelijk een bestemming, maar wellicht ook een bron waarvandaan snelvarende schepen de Maas op komen.

Sluispassages

De passages van sluizen worden door Rijkswaterstaat geregistreerd. Deze geven doorgaans een goede meerjarige indicator van de ontwikkeling van varende recreatie t ssen vaargebieden. De recreatieve sluispassages tonen landelijk een licht dalende trend, doordat meer mensen korter varen, minder weekenden en vakanties, en daardoor vooral in het eigen gebied blijven. Voor de regionale sluizen is er sprake van redelijk stabiel gebruik, de afwijkingen per jaar zijn eerder gekoppeld aan het weer. De groeiende vloot in de regio leidt dus niet tot een groeiende interactie met andere gebieden.

Veel pleziervaart blijft binnen het sluispand en kiest niet voor een ander deelgebied. Vanuit de havens en bestemmingen in de gemeente Maasgouw is er in zuidelijke richting de route naar Maastricht (Julianakanaal) en in oostelijke richting naar Weert. Beide recreatieve verkeersstromen zijn relatief beperkt en deels ook doorgaand van noord naar zuid. De belangrijkste interactie is er met Roermond en de Maasplassen aldaar. Jaarlijks passeren 16.000 vaartuigen de sluis (heen en terug samen). Met in totaal circa bijna 7000 vaartuigen in beide gebieden is dat relatief laag. Er is maar beperkt interactie tussen beide gebieden.

Groei varende watersport

Gebruiksvorm	Ontwikkeling capaciteit 2012-2019	Ontwikkeling capaciteit 2019-2024	Mogelijke ontwikkeling capaciteit 2024-2030 (realisatie nog niet bekend)
Jachthavens vaste plaatsen	Schippersdock + 99 Bezetting groei ± 300	Boschmolenplas + 75	Boschmolenplas + 70 Maasresidence + 190
Passantenplaatsen	Maasbracht + 22	Maasresidence + 50	
Verhuur sloepen	Veerhuis (nieuwe locatie)	De Knip, Droomsloep, Maasresidence Groei Veerhuis, Boschmolen (totaal + 25)	Maasdijk 1, Groei Maasresidence, Veerhuis 2 x aanvraag bij leverancier, totaal, 8 boten
Verhuur motorjachten	Groei vloot Aqua Libra	Yellow Boats+Ollivers+Maas Groei Aqua Libra (totaal +8)	Maasdijk voorterrein Nautische Boulevard Groei verhuur a/d Maas
Kleine watersport inclusief boards etc.		Maasresidence + eflow +waterfiets, supverhuur, aantal niet bekend	Beach ontwikkeling, groeit mee met Maasresidence
Diversen		Waterwoningen + 24 Maasresidence + 6	Extra woningen aan het water

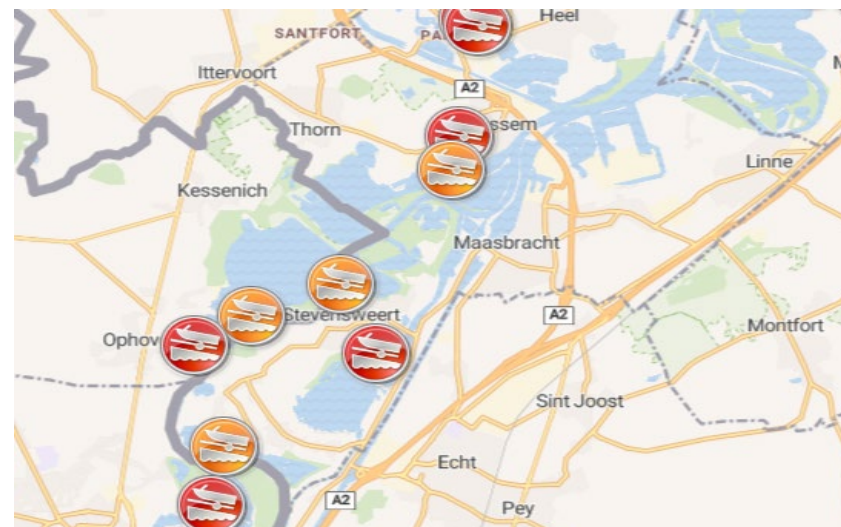
In bovenstaande tabel koppelen we de getalsmatige groei van de varende watersport aan de bedrijven of ontwikkeling waar de groei plaatsvond. Daaruit blijkt dat er sprake is van capaciteitsgroei door betere bezetting van jachthavens, door beperkte extra capaciteit in enkele havens door uitbreiding of ontwikkeling van jachthavens en door meerdere kleinere initiatieven in de verhuursector. De laatste kolom maakt inzichtelijk wat we mogelijk nog kunnen verwachten. Deze is niet getoetst met de ondernemers, niet beoordeeld en dus zonder enige status.

Vaarbewegingen in Maasgouw, + hellingen

Om zicht te krijgen op de intensiteit van het gebruik hebben we het verwacht gebruik (ervaringscijfers en resultaten onderzoek elders) gecombineerd met de aantallen. Daarbij hebben we het verwachte gebruik per jaar berekend van de betreffende categorie én het verwachte gebruik op de drukste dagen van het jaar. Wij schatten dat er in Maasgouw op de drukste dagen van het jaar 579 vaartuigen op het water zijn vanuit de havens en verhuurpunten. Gastboten vanuit andere gebieden komen daar bij, maar 'eigen' boten gaan ook naar elders. Dit zal ongeveer salderen met elkaar

Maasgouw kent 7 hellingen om de boot te water te laten. Deze zijn allemaal beheerd, er is geen openbare en gratis helling. Meerdere hellingen (Comfortparc, Stevensweert, Maasterp) zijn alleen voor ligplaatshouders of abonneementhouders. De helling in de Oude Maas bij Yacht Center Stevensweert is (betaald) toegankelijk en goed gewaardeerd, net als de helling bij Boschmolenplas. Eerder onderzoek toonde aan dat er voldoende mogelijkheden zijn in Maasgouw om te traileren.

Intensiteit van gebruik op basis van gemiddelde ervaringscijfers					
soort gebruiker	Aantal vaartuigen	freq. gebruik per jaar	totaal gebruik per jaar	gebruik gelijktijdig piek	aantal vaartuig en piek
vaste ligplaats haven	2803	10	28030	15%	420
vaste ligplaats service en woning	147	7	1029	15%	22
passantenhaven	73		0	100%	73
verhuursloep	39	30	1170	100%	39
motorjacht verhuur	21	15	315	80%	17
kleine watersport verhuur	10	10	100	80%	8
totaal vaartuigen op het water			30644		579

Naast ligplaatsen zorgen ook hellingen voor extra gebruikers. Maar twee of drie hellingen zijn bruikbaar voor anderen dan ligplaatshouders of abonnementen. Samen zullen de hellingen op topdagen zorgen voor maximaal 50 vaartuigen extra (schatting).

Schaalvergelijking varende recreatie

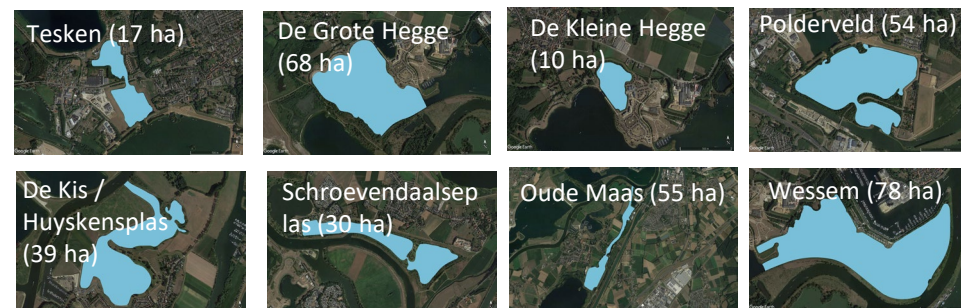
Om gevoel te krijgen met de verhouding tussen aantallen ligplaatsen en vaarwater hebben we voor meerdere plassengebieden de verhouding berekend tussen aantallen ligplaatsen en m2 vaarwater. Maasgouw als geheel vormt in vergelijking met de Limburgse plassen de middenmoot, Roermond en Leukermeer zijn nog wat 'voller'

Er is geen vaste norm voor de hoeveelheid vaartuigen per ha. Andere watersportgebieden, zoals de Loosdrechtse Plassen en de Vinkeveense Plassen, kennen een intensiever gebruik met minder ruimte in m2 bevaarbaar water per ligplaats (naar schatting 500 m2 / ligplaats, deels ook ondiep water)

Plassengebied in volgorde van hoeveelheid beschikbaar water per ligplaats	Aantal hectare bevaarbaar water nabij	schatting aantal ligplaatsen	m2 Vaarwater per ligplaats schatting
Kraaijbergse Plassen	413	720	5736
Lithse Ham	172	480	3583
Gouden Ham	185	1080	1713
Eiland van Maurik	144	960	1500
Lathumse Plas	341	2400	1421
Zandmeren Kerkdriel	144	1200	1200
Mookerplas	86	840	1024
Gemeente Maasgouw	295	3016	978
Leukermeer	60,5	720	840
Maasplassen Roermond	248	3300	752

deelgebied in volgorde van hoeveelheid beschikbaar water per ligplaats	Aantal hectare bevaarbaar water nabij	schatting aantal ligplaatsen	m2 Vaarwater per ligplaats schatting
Wessem-Thorn	156	1283	1216
geheel Maasgouw + Spaanjerd	530	4378	1211
Gemeente Maasgouw	295	3016	978
Wessem-Thorn-Stevensweert	195	2170	899
Wessem-Thorn-Stevensweert-Ohé	224	2709	827

Om zicht te krijgen op eventueel drukke deelgebieden hebben we de diverse plassen gebiedsgewijs gecombineerd tot kleine watersportgebieden die samen een eenheid vormen. Daarbij hebben we bij één gebied ook de Spaanjerd betrokken, inclusief de ligplaatsen daar. Ook hieruit ontstaat een redelijk gemiddeld beeld, waarbij met name rond Stevensweert en Ohé en Laak de verhouding tussen ligplaatsen en vaarwater zorgt voor wat drukte. In de praktijk zullen deze boten dan ook vaak op de Spaanjerd en de Grote Hegge varen.

Oeverrecreatie

Naast de varende recreatie zorgt ook oeverrecreatie voor potentiële druk. We kunnen onderscheid maken tussen de meer gespreide vormen van oeverrecreatie (zoals sportvissen, wandelen) en meer geconcentreerde vormen, die vaak plaatsvinden op daarvoor ingerichte stranden.

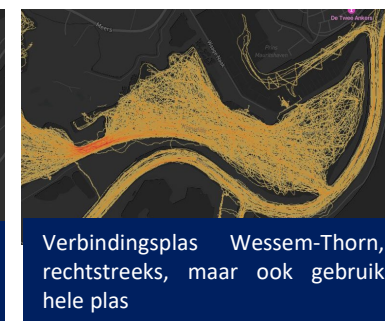
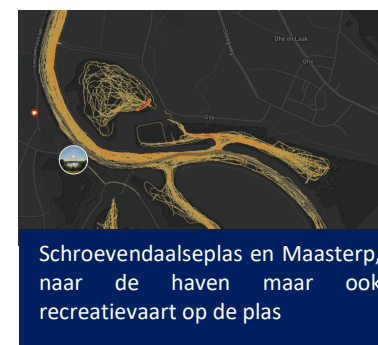
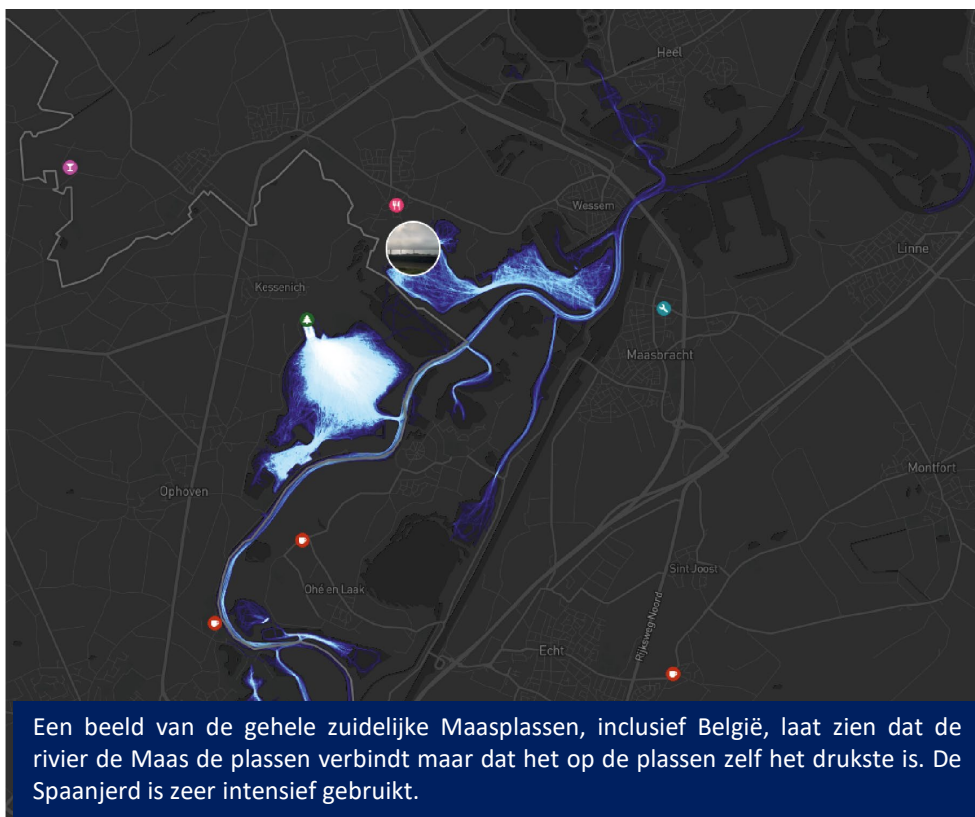
Maasgouw kent circa negen stranden (afhankelijk van welke je telt), waarvan vijf stranden behoren tot een vakantiepark. Deze zijn op zonnige dagen niet beschikbaar als plek aan de waterkant. Van de vier openbare stranden kennen er drie stranden ook entree (Funbeach, MRT, Heelderpeel).

De blijvende laagdrempelige beschikbaarheid van oevers is belangrijk voor de opvang van drukte op warme dagen. Ontoegankelijkheid zorgt voor andere informele plekken aan de waterkant, bij havens, bij kades en bruggen.

Intensiteit, heatmaps

Met sportapp Strava is het mogelijk een globaal beeld te krijgen van recreatiepatronen en gebieden, omdat veel mensen hun telefoon en smartwatch doorlopend laten tracken. Dit geeft per deelgebied een indruk van het gebruik.

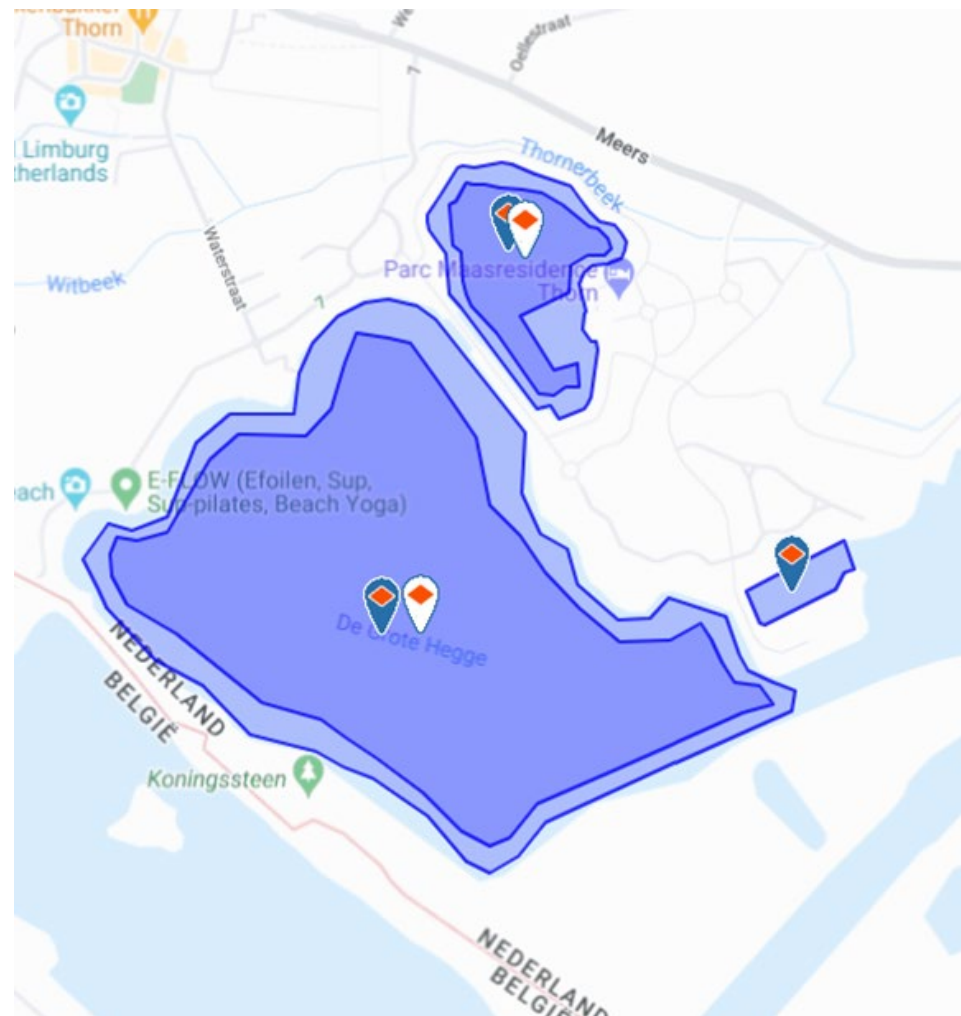

Intensiteit, proef met 'geofencing'

Om de intensiteit van het gebruik van water te onderzoeken en te monitoren zijn we voortdurend op zoek naar nieuwe en goede methodes. Een van die methodes is 'Geofencing'. We hebben als onderdeel van dit onderzoek samen met het bedrijf Resono een proef-analyse gemaakt om te toetsen in hoeverre de data meerwaarde biedt voor het druktebeeld.

Met geofencing wordt virtueel een gebied afgebakend op de kaart. We kozen ervoor om de Grote Hegge, de Kleine Hegge en de locatie van Zeilclub Thorn op die manier af te bakenen. Door een zone uit de oever te nemen van meer dan 20 meter uit de oever kunnen we ervan uitgaan dat oeverrecreatie niet of nauwelijks wordt meegenomen in de tellingen, tenzij gebruik gemaakt wordt van een vaartuig(je).

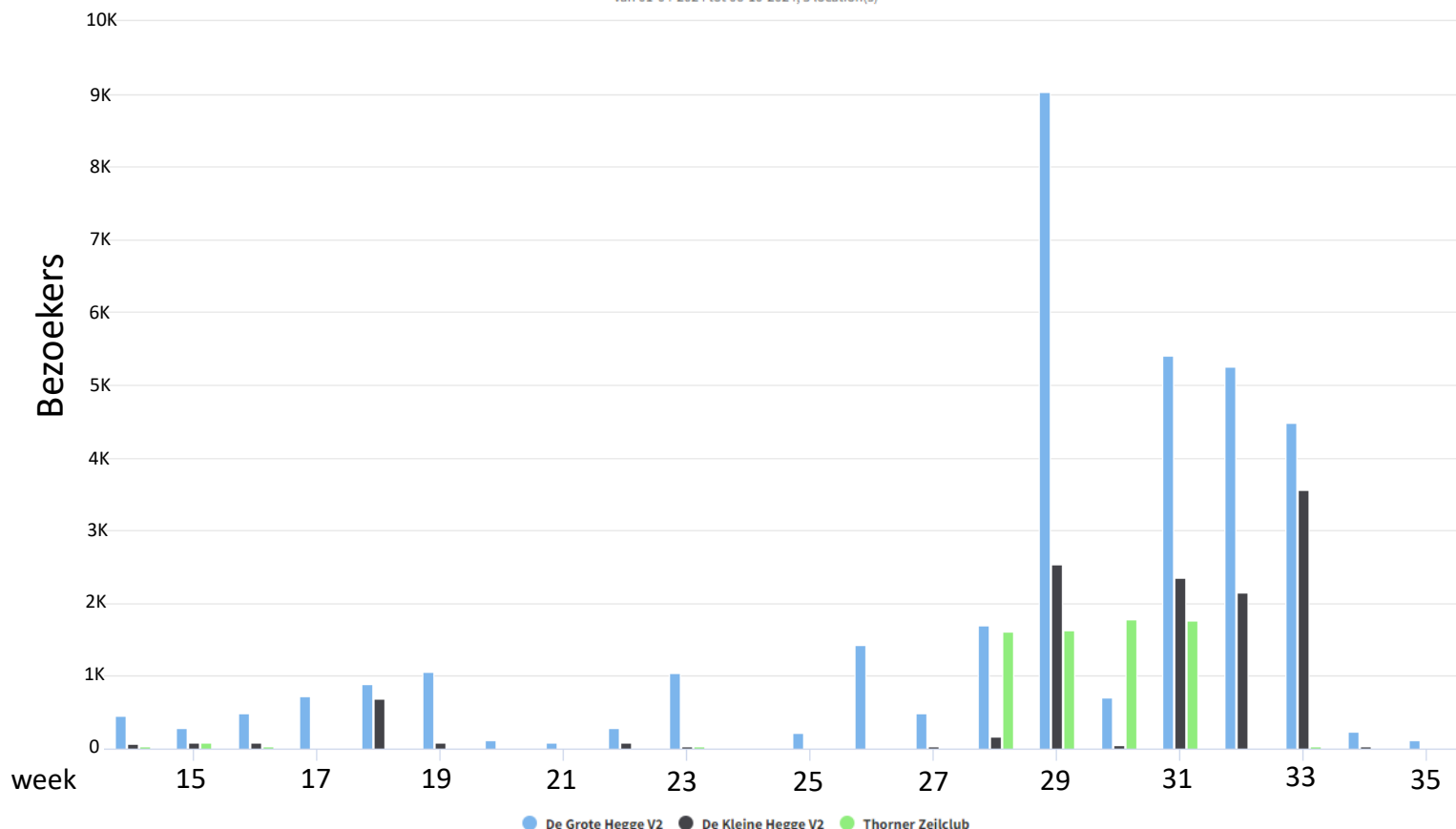
Binnen de zone worden de GSM data van gebruikers uitgelezen. Deze wordt verzameld via tal van apps waar mensen hun GPS positie delen (weer, verkeer, sport etc.). Ruim 11% van de Nederlandse telefoons is op die manier in beeld. Resono checkt de representativiteit en stelt dat deze telefoons een goede aftekening zijn van de totale bevolking. Wij analyseerden voor de drie gebieden het vaarseizoen 2024 en voor de Grote Hegge keken we (ook) terug tot 2022.

Intensiteit, seizoen 2024 op de Grote en Kleine Hegge

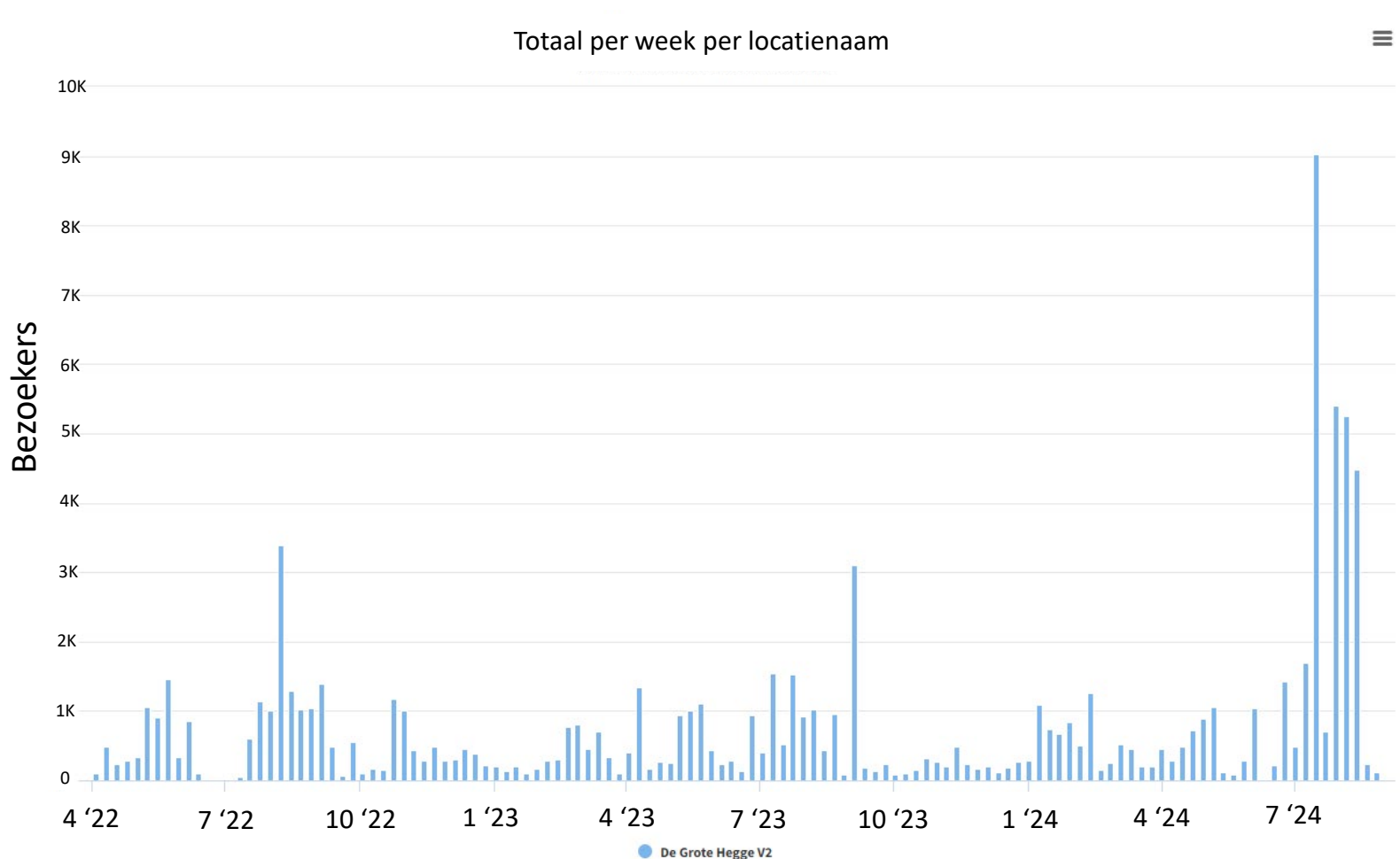
Totaal per week per locatiennaam

van 01-04-2024 tot 06-10-2024, 3 location(s)

Een overzicht van seizoen 2024 laat zien dat er in week 29 een forse sprong wordt gemaakt in aantal bezoekers. Dat geldt voor zover de Grote als de Kleine Hegge. Deze week waren er de eerste zomerse dagen na een nat en koud voorjaar. De week daarna daalt het bezoek weer fors (flink kouder) waarna opnieuw de temperaturen stijgen en de bezoekersstromen ook. De metingen voor de Zeilclub tonen een wat ander beeld, mogelijk zijn dit ook meetafwijkingen door de kleine populatie en het kleine afgebakende gebied (wel erg specifiek).

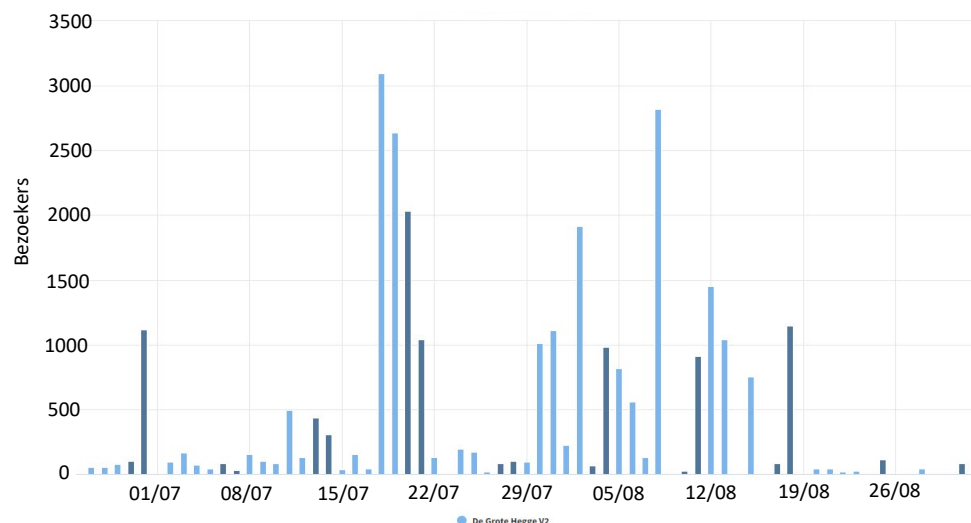
Intensiteit, Grote Hegge sinds 2022

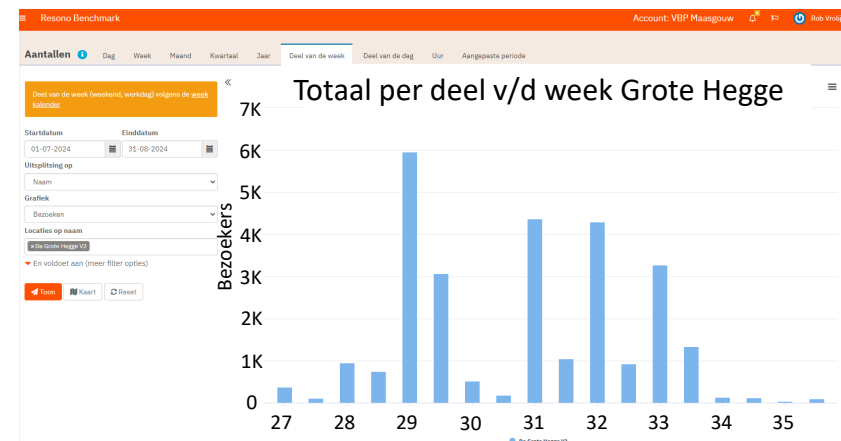
Bovenstaande grafiek laat voor de Grote Hegge zien dat er ook in 2022 en 2023 sprake is van pieken in specifieke weken in het zomerseizoen. Deze pieken zijn echter wel een stuk minder groot. De meetmethode, dekkingsgraad en gebiedsafbakening is in deze jaren hetzelfde. Er is geen oorzaak aan te wijzen voor deze wijziging vanuit de methode. Wij gaan er van uit dat de drukte in de zomer van 2024 na een nat en koud voorjaar op enkele piekdagen fors is toegenomen.

Intensiteit, inzoomen per dag, zomer 2024

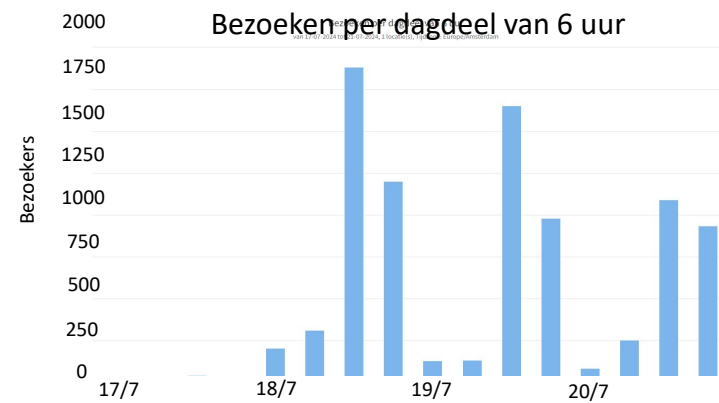
Totaal per dag per locatienaam

Het weer is meer bepalend voor de bezoekersaantallen dan het seizoen of de (vakantie) week. Bovenstaand beeld laat per dag in de zomer de drukte op de Grote Hegge zien. We zien drie tot vijf topdagen met 2000 of meer bezoekers per dag óp het water. Dagen in dezelfde weken zijn soms een stuk rustiger. De drukke dagen in juli zijn ook de warmste dagen in juli. 30 juni was ook een redelijk drukke dag, mogelijk in verband met de Havendagen in Maasbracht.

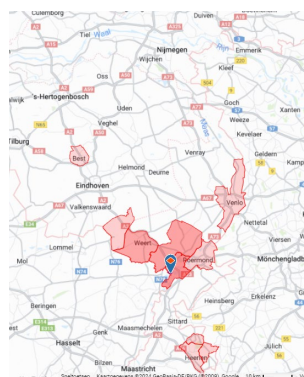
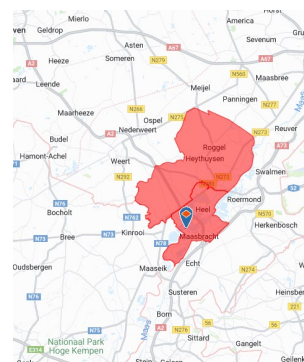
Per weeknummer is het eerste balkje steeds de 5 weekdays (ma-vrij) en het tweede balkje de 2 weekenddagen. In de zomer is er maar een beperkt verschil in bezoek per dag tussen weekenddagen en weekdays. Beiden zijn druk of rustig.

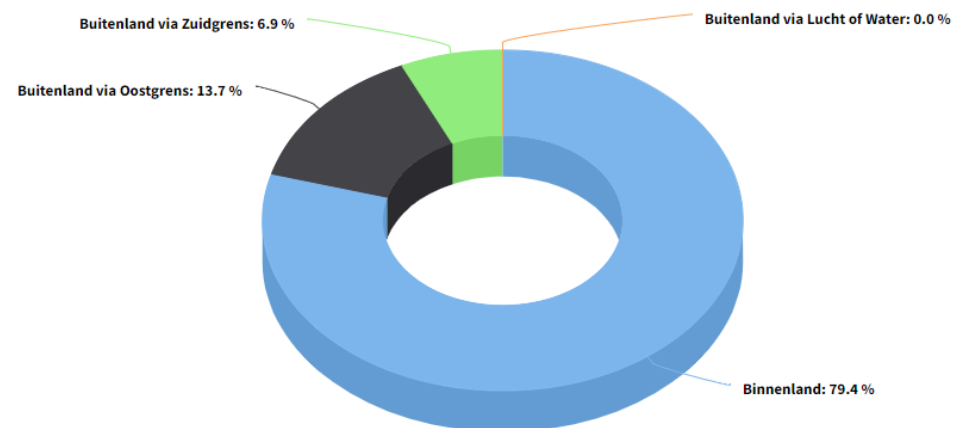
Op de drukste dagen van het jaar zijn er in de middag ca 1850 mensen op de Grote Hegge (geweest) in zes uren tijd.

Herkomst bezoekers

Het linker kaartje laat de globale herkomst zien van bezoekers van de Grote Hegge. Het beeld daarnaast toont de zeer lokale verankering van Zeilclub Thorn. Daaronder een uitsnede van de herkomst van bezoekers op de drukste dag van de zomer. Ook dan is er vooral veel lokaalregionaal publiek

Het systeem kan zien of er ook buitenlandse telefoons in de afgebakende gebieden zijn. De nationaliteit is niet te achterhalen, wel of ze via de zuidgrens of oostgrens (of via de lucht) ons land hebben bereikt. We gaan er gemakshalve van uit dat het grotendeels Duitsers en Belgen zullen zijn. Bijna 80% van de bezoekers op het water is Nederlands, de rest van daarbuiten, waarbij er twee keer zoveel Duitsers als Belgen.

Trends

Trends rond het water

De verandering van het klimaat zorgt voor hogere temperaturen, extremere weersomstandigheden en ook langere en warmere zomers. In een stedelijke omgeving die steeds drukker (en warmer) wordt zal de trek naar het water groeien, ongeacht of de voorzieningen daarvoor beschikbaar zijn. De mens zoekt een weg naar het water. De ontwikkeling heeft ook direct invloed op de natuur en de bruikbaarheid van het water. Waterplanten en blauwalg zullen vaker en meer voorkomen en lage waterstand of beperkte afvoer zorgen voor knelpunten voor pleziervaart en waterrecreatie.

Nieuwe gebruikers, trends

Nieuwe gebruikers

Suppen als laagdrempelige kennis-making met de watersport

Nieuwe snelheden

Foilen maakt zeilen, surfen en boarden een stuk sneller

Technische innovatie

Regelgeving houdt technische ontwikkeling niet bij

Snelvaren

Steeds meer overlast van snelvarende boten

Incidenten leidend

Veel beleid en regels gemaakt op basis van beperkt aantal incidenten

Nieuwe verhuurconcepten

Doorlopend nieuwe vormen van verhuur, scheiden van functies lastig

Mix van concepten

Fietsen of varen, waar hoort het thuis, blurring van recreatie activiteiten

Demonstratie / try out

Bijzondere activiteiten vragen hun eigen exclusieve ruimte

Elektrisch varen

Elektrisch varen groeit, met name voor kleinere watersport / open boten

Met een grotere belangstelling voor het water zal ook de variatie verder toenemen; iedere wens zijn eigen vaartuig. Daarmee groeien de verschillen in snelheid en vorm van plezier. Dé watersporter bestaat straks niet meer. Het is onmogelijk ze ook allemaal 'uit elkaar te houden'. De trends gaan sneller dan de wetgeving. Gebruikers zullen de natte ruimte samen moeten delen en rekening moeten (gaan) houden met elkaar. Op dit moment wordt beleid of regelgeving te veel gemaakt op basis van incidenten

Trends voor varende watersport

Watersporttrends

Bootbezitters worden steeds ouder.
De 'grote' watersport vergrijst

Watersporttrends

Een deel van de vloot verloedert
door gebrek aan interesse, tijd of
geld

Watersporttrends

Boten varen minder dagen per jaar
en minder uren per dag

Watersporttrends

Vergrijzing en veranderende
voorkeuren zorgen voor een
krimpde vloot met een kwart tot
een derde in de komende 30 jaar.

Watersporttrends

Hernieuwde belangstelling voor
snelle motorboten, zowel op de
trailer als op het water

Watersporttrends

Het bezit van een boot staat minder
centraal. Van bezit naar gebruik

Watersporttrends

De sloep is meest vitale deelsegment
van de watersport en een groeiemarkt

Watersporttrends

Steeds meer verblijfsvormen in
jachthavens waarbij het varen niet
meer centraal staat

Zorgen

Conclusies uit analyses, opgaven voor de toekomst

Meer waterrecreanten

Door de groei van de bevolking, de toenemende stedelijkheid en de hogere temperaturen met meer extremen zal de trek naar het water toenemen, onafhankelijk van de beschikbaarheid van voorzieningen of de inrichting van het gebied. De behoefte aan bereikbare oevers van rivieren en plassen groeit voor verkoeling. Om groei op te vangen en in banen te leiden is meer ruimte voor voorzieningen nodig.

Meer pieken

Traditionele watersporters gebruiken hun boot vaak door het jaar heen. Deze groep krimpt. Daar staat een groeiende groep 'af en toe gebruikers' tegenover. Huren van bootjes, een opblaasbare supplank of een ander 'vaartuig' is snel gepakt en gebruikt, met weinig kosten en onderhoud. Het verschil tussen drukke en rustige dagen zal groeien.

Minder ervaring

De 'af en toe gebruikers' hebben ook minder ervaring, kennen de regels niet en nemen soms wat minder verantwoordelijkheid voor het gebied. Dat schuurt (soms).

Meer variatie van 'vaartuigen'

Alles wat drijft is in potentie een vaartuig. Niet alleen wordt daardoor de drempel steeds lager (opblaasbaar), ook innovatie verbreedt de gebruiksmogelijkheden. Met elektrische aandrijving, de ontwikkeling van forils (vliegen boven water), andere sportieve wensen of de wens naar iets nieuws' zal de variatie toenemen. Regelgeving gaat dit niet bij (kunnen) houden. Watergebruikers moeten samen recreëren in dezelfde ruimte.

Meer snelvaren

Hoewel de mogelijkheden om snel te varen afnemen en de ergernis bij andere gebruikers en gebiedsbeheerders toeneemt neemt snelvaren toe. Te meten aan de belangstelling voor snelvarende bootjes op watersportbeurzen is deze trend niet ten einde. Veiligheid wordt daarmee een nog belangrijker issue, net als voorlichting en handhaving.

Of je nu wil of niet....

De trends zullen de waterrecreatiegebieden overkomen, los van beleid. Beleid en inrichting moet er op gericht zijn hierop in te spelen, de trends zelf veranderen is niet mogelijk.

Onbekendheid sector, ondermijning etc.

In de 'Integrale Ondermijningsbeelden 2020' van de gemeenten Maasgouw, Roermond en Leudal zijn jachthavens en binnenhavens als blinde vlek en risicolocatie voor ondermijnende criminaliteit beschreven.

Mede naar aanleiding daarvan hebben de gemeenten Maasgouw, Roermond en Leudal het RIEC Limburg gevraagd om een IOB op te stellen over het Maasplassengebied, waarbij de focus ligt op de (jacht)havens en de aan of nabij het watergebied gelegen bedrijventerreinen.

Doel is om meer zicht te krijgen op de omvang van ondermijnende activiteiten in het Maasplassengebied. De resultaten worden gebruikt om meer bewustwording te creëren bij de betrokken publieke en private partijen en om een aanpak te formuleren voor geconstateerde knelpunten en risico's.

Er zijn vier uit vier pijlers:

1. Jachthavens
2. Passantenhavens
3. Binnenhavens (overslag en beroepshavens)
4. Bedrijventerreinen

De conclusies in het kort zijn (samenvattend, hoofdlijn)

- Weinig zicht op aard en omvang criminaliteit
- Weinig kwantitatieve data, vooral 'vermoedens'
- Groot aantal toezichthoudende partijen bevoegd (19)
- Partijen hebben ieder eigen taakstelling en weinig capaciteit
- Weinig samenhang tussen partijen en activiteiten
- Mogelijkheden voor ondermijnende activiteiten beschikbaar

De aanbevelingen richten zich op vier deelgebieden

1. Toezicht en handhaving (aanwezigheid, middelen etc.)
2. Samenwerking (gezamenlijke controles, elkaar kennen)
3. Beleid en wetgeving (prioriteit, Bibob, nachtregister)
4. Kennisniveau (investeer, registreer, wissel uit)

Er is een Handhavingskaart opgesteld waarin inzichtelijk wordt welke instantie waarvoor verantwoordelijk is. Er wordt ingezet op bewustwording, weerbaarheid, toezicht en handhaving en de mogelijkheden voor een digitaal nachtregister. Daarbij wordt op dit moment samen met de gemeente Roermond middels werkgroepen de aanpak verder vormgegeven. (Zie ook Maatregelen, pagina 33)

Incidenten op het water, frequentie en ernst

Bij het verkennen van drukte op het water en mogelijk risicovolle situaties is het van belang ook te kijken naar incidenten met pleziervaart en andere watergebruikers. Hoewel bij incidenten met slachtoffers altijd sprake is van ernst (één slachtoffer is er nog steeds één teveel) kan het voor het nemen van eventuele maatregelen wel mede richting geven aan de noodzaak en meerwaarde.

Als eerste stap is gekeken naar het aantal ongevallen met recreatievaartuigen die door RWS worden geregistreerd in Nederland. Er is sprake van een stijging van het totaal aantal ongevallen met beroepsvaart (2023). Het betreft met name enkelzijdige ongevallen, dus met één betrokken vaartuig. Meest voorkomend voor de recreatievaart in 2023 waren lekraken / zinken (36x) en scheepsbranden (20x). Het aantal voorvallen betreffend schip–infrastructuur, schip–schip en schip–object is in de recreatievaart nagenoeg gelijk gebleven met voorgaande jaren.

Het aantal dodelijke slachtoffers bij ongevallen waarbij recreatievaart is betrokken, is lager dan in 2022. De recreatievaart is 2023 in totaal betrokken geweest bij 4

scheepsongevallen met dodelijke afloop. Volgens de Rijkswaterstaat SOS-database betrof dit 4 eenzijdige ongevallen waarbij in totaal 7 personen zijn overleden en 2 personen gewond raakten.

Recreatie- en binnenvaart

Volgens de SOS-database waren er in 2023 28 ongevallen waarbij recreatievaart en binnenvaart waren betrokken waarvan 6 (zeer) ernstige ongevallen.. Ongevallen tussen beroeps- en recreatievaart als percentage van het totaal aantal scheepsongevallen laat nog steeds een dalende trend zien.

Over het algemeen is het aantal ongevallen met alleen recreatievaart of tussen verschillende vormen van recreatievaart bijzonder beperkt. Zoekmachines kunnen niet of nauwelijks dergelijke ongevallen vinden. Een ongeval de Maas / Oolderplas in 2021 met dodelijke afloop is regionaal zeer bekend. Hier is sprake van strafrechtelijke vervolging wegens te hard varen en onverantwoord gedrag. Overige bekende ongevallen hebben veelal te maken met drankgebruik, snelvaren, jetski's en andere vormen van onverantwoord gedrag.

Zorgen en problemen, inventarisatie vanuit organisaties

De gemeente Maasgouw heeft enkele brede bijeenkomsten gehouden om de zorgen en knelpunten op en om het vaarwater in beeld te brengen. De inventarisatie van ervaringen geeft de volgende (samenvattende) lijst:

- *Het wordt steeds drukker op het water*
- *Bij warme dagen zijn er ook ook meer asociale gebruikers*
- *De verhuurvloot groeit, minder ervaring ('huurders kunnen niet varen')*
- *Onervarenheid leidt tot onvoldoende kennis over de spelregels gevaarlijke situaties*
- *Er is te weinig capaciteit voor handhaving als het nodig is*
- *We moeten de regels duidelijker maken voor iedereen*
- *Er is sprake van vermenging beroepsvaart pleziervaart*
- *Nieuwe vormen van waterrecreatie zijn in opkomst (e-foilen, ...), wet- en regelgeving nog niet 'bij'*
- *Er zijn onvoldoende aanlegplekken / bestemmingen*
- *We weten onvoldoende wat er op het water gebeurt (blinde vlekken, RIEC)*
- *De kwaliteit van de natuur gaat achteruit (drukke, type bezoek, verkeerd gebruik voorzieningen) waardoor de algehele kwaliteit van het gebied onder druk staat*

- *Sportvissen in de regio trekt ook nieuwe gebruikers naar het water. Zij zijn niet altijd goed op de hoogte van de regels en gebruiken, laten deels ook rommel achter en nemen vis steeds vaker mee voor consumptie*
- *Deels gekoppeld aan de sportvisserij is er ook sprake van ongewenst kamperen, betreden van oevers, maken van kampvuur en achterlaten van afval*

Zorgen en problemen 'sorteren'

We hebben de zorgen zoals geuit, gecombineerd met de waarnemingen en trends, gesorteerd in enkele hoofdontwikkelingen en zorgen. Op basis daarvan verkennen we mogelijke maatregelen:

1. Er zijn steeds meer boten in het gebied / te veel
2. Er is (soms) sprake van drukte op het water
3. Er is veel onkunde en onervarenheid
4. We zien steeds meer verkeerde boten, die hard (kunnen) varen
5. We zien verkeerd gedrag van gebruikers van het water
6. De sector is ongrijpbaar, de gebruikers ook

Maatregelen

Maatregelen, ‘werk in uitvoering’

In het kader van het project ‘Veilige Maasplassen’ is intensief samenwerking gezocht met de gemeente Roermond. Er zijn drie werkgroepen opgericht die zich verder verdiepen in de volgende actielijnen:

1. Bewustwording en weerbaarheid
2. Versterking handhaving en toezicht
3. Op weg naar een digitaal nachtregister.

De aanpak is gericht op zowel de sector zelf als de gebruikers. Bewustwording is een belangrijk thema, waarbij er een communicatieplan wordt opgesteld met iedere maand een specifiek aandachtspunt. Roermond en Maasgouw werken samen in de communicatie. Het ligt voor de hand ook de onderwerpen zoals in dit maatregelenplan worden benoemd (meer gericht op toerisme en recreatie) in samenwerking aan te pakken.

Op het gebied van versterking van de handhaving zijn er voor de Maasplassen twee BOA's extra aangesteld als uitbreiding van de capaciteit. Afgesproken is de aanpak en inzet van BOA's eind 2025 te evalueren.

Maatregelen voor een betere waterrecreatie

Maasgouw is een watersportgemeente. Het aantal ligplaatsen is groot en groeit ook nog wat en het aantal verhuurboten zal ook nog verder groeien. Hoewel uit cijfers van sluispassages blijkt dat er tussen de gebieden geen sprake is van stijging zien we dat op drukke dagen het aantal vaartuigen toeneemt. Op basis van trends is bovendien te verwachten dat dit juist in die pieken verder zal groeien (verhuurvloot, kleine vaartuigen, lage instapdrempel, verandering van klimaat, hittestress). Maasgouw wil klaar zijn voor deze toekomst en waar mogelijk met maatregelen vooruitlopen op groeiende problemen.

Tegelijkertijd blijkt dat er geen grote doorlopende knelpunten zijn. Waar het gaat om ongelukken is er sprake van (zeldzame) incidenten. Bovendien is daarbij gedrag (en niet drukte, menging van gebruiksvormen of onkunde) vaak de oorzaak. Ook op het gebied van ondermijning zijn er geen directe en aantoonbare problemen. Zorgen zijn er over witte vlekken (onbekende zaken) maar aanwijzingen van echte misstanden ontbreken.

Eventuele maatregelen naar de toekomst moeten dan ook proportioneel zijn. In de eerste plaats zijn deze gericht op het

leuk, aantrekkelijk en houdbaar houden van het recreatieve gebruik van water voor alle doelgroepen, ook op piekdagen.

We onderscheiden in de uitwerking 6 strategieën of programmaliijnen:

- Informeren, voorlichten,
- Inrichten van het gebied voor zonering en begeleiding
- Beleid Ruimtelijke Ordening voor sturing aantallen
- Regelgeving
- Afsluiten of beschermen
- Handhaven

Door de sterke weersafhankelijkheid van het gebruik van water voor recreatie is er sprake van grote pieken én van lange perioden van leegte op het water. Maatregelen gelden doorgaans altijd, waardoor een meerwaarde bij drukte en rust mogelijk is. Incidenten hebben over het algemeen te maken met (wan) gedrag. De maatregelen die we als opties beschrijven zijn vooral gericht op beïnvloeding van het gedrag.

Strategieën per knelpunt, instrumenten per ‘zorg’

Strategie	informereren	Inrichten	RO-beleid	Regelgeving	Afsluiting / beschermen	handhaven
Zorg / ontwikkeling						
Veel boten in gebied			+/-		+/-	
Drukke op water	+	+			-/-	
Onkunde / onervarenheid	++	+		+	+	+
Langdurig aanleggen	+	++			+	+
Schade natuur	++	++		+	++	+/-
Verkeerd vaargedrag	++			+		++
‘Ongrijpbare’ sector	+		+			

In bovenstaande tabel is een eerste analyse opgenomen van strategieën om het gebruik van het water te verbeteren, de veiligheid te vergroten en de capaciteit optimaal te benutten. Daarbij is gekeken naar welke soorten van maatregelen voor welke doelen of zorgen effectief zouden kunnen zijn. Soms werken maatregelen mogelijk contra productief (-/- teken), of is er geen effect (blanco). De uitwerking is opgenomen in de navolgende pagina's, inclusief suggesties voor acties ter verbetering.

Maatregelen, informeren en motiveren

De belangrijkste verbeterpunten zitten in gedrag. We zien twee bepalende lijnen. Één ervan is gericht op veiligheid en de andere op een prettige recreatie omgeving voor iedereen, met respect voor de natuur.

De veiligheid wordt vooral beïnvloed door de interactie tussen beroepsvaart en pleziervaart (met name in het middengebied van Maasgouw waar beroepsvaart en recreatievaart elkaar kruist) en de afnemende ervaring en kennis van vaarregels van huurders en minder ervaren watersporters.

Voor het samengaan met beroepsvaart hebben de sector en Rijkswaterstaat een gezamenlijk programma, 'Varen doe je Samen'. In dit programma wordt over en weer begrip gekweekt en worden de moeilijke plekken in het vaar netwerk uitgelicht en uitgelegd met suggesties voor vaar routes. Er zijn infographics en filmpjes en knooppuntkaartjes beschikbaar. Aanhaken aan dit programma ligt voor de hand.

Wel belangrijk is deze informatie te 'vertalen' naar de minder ervaren watergebruikers, die dit programma niet kennen. Een rol van de gemeente of regio, met partners, kan zijn om voor

de specifieke regionale knelpunten eenvoudige en toegankelijke informatie te maken en deze ook direct beschikbaar te stellen aan verhuurders, havens en gebruikers. Integratie in toeristische informatie, vaarinformatie en dergelijke is essentieel. Speciale aandacht vraagt de verhuursector die deze tips mee kan geven aan boothuurders.

Acties (gemeente en/of partners):

- Vertaling knelpunten naar toegankelijk materiaal
- Beschikbaar maken voor de sector
- Inpassen in regulier gebruikt recreatief materiaal
- Inpassen in instructie boothuurders
- Samenwerking als onderdeel 'Veilige Maasplassen'

Maatregelen, informeren en motiveren

Het aanpassen van gedrag is altijd lastig. Een kleine groep verpest het voor een veel bredere groep. De belangrijkste onderwerpen waarop gedragsaanpassing gewenst is om het plezierig te houden op het water zijn:

- Respect voor de natuur en natuurwaarden
- Vrijhouden van oevers
- Elkaar de ruimte geven, denk aan andere gebruikers
- Beperken van de vaarsnelheid

Een aanpak is altijd gebiedsgericht. Voorbeelden zijn over het algemeen positief van toon, direct gericht op de schippers en vragend van karakter. Ook voor de Limburgse Maasplassen ligt (op regionale schaal) een dergelijke aanpak voor de hand. Deze kan een extra 'laag' vormen boven op de mogelijk regionale aanpak van handhaving zoals eerder is opgestart in Roermond.

Belangrijke succesfactor is de integratie in reguliere communicatie en gerichtheid van de communicatie op locatie (bij verhuurpunten, trailerhellingen, invaart van plassen). Daarnaast is inpassing van de boodschap van grote meerwaarde in reguliere toeristische uitingen die door waterrecreanten worden gebruikt.

Acties (gemeente en/of partners):

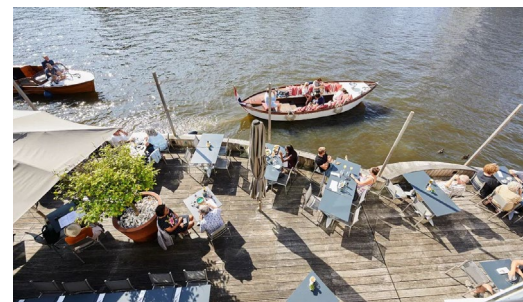
- Zoek samenwerking met Roermond (Veilige Maasplassen)
- Breng relevante watersportmedia in beeld
- Breng plekken buiten in beeld voor communicatie
- Ontwikkel een campagne met een eigen gezicht
- Communiceer vooral beeld + NL en Duits

Maatregelen, inrichten

Om vaarverkeer te (ver)leiden naar een specifieke route of bestemming is inrichting van voorzieningen met voldoende capaciteit een doeltreffend middel gebleken. Elders in Nederland (Veerse Meer, Grevelingen, Vinkeveense Plassen, Loosdrecht, Friesland) zorgt de aanwezigheid van aanlegplaatsen in gebieden waar dat goed past voor beperking van het nemen van ligplaatsen elders. Dat geldt ook voor ligplaatsen bij horeca en terrasjes die een sterk zonerende werking kunnen hebben (zie succes haven Maasresidence).

Ook in Maasgouw zijn dergelijke voorzieningen aanwezig. Afhankelijk van de gebruiksvorm en lengte schepen zijn dat circa 200 aanlegmogelijkheden. Enige uitbreiding zou wellicht goed zijn om de verhouding met het groeiende aantal ligplaatsen te herstellen (andere gebieden ca 1:10, zou in Maasgouw vragen om capaciteit van 300).

Belangrijke randvoorwaarde is een goed beheer van deze steigers ter voorkoming van langdurig of permanent gebruik. Effectief in andere regio's is ook het loskoppelen van de steiger van het land, zodat het minder logisch is om hier de hele zomer te verblijven.

Acties (gemeente en/of partners):

- Maak uitbreiding steigers bij horeca mogelijk (veerhuis, MRT Beach, Boschmolenplas, Maasterp etc.)
- Breng (bestaande en mogelijke) locaties in beeld
- Overleg met gebiedsbeheerders (Natuurmonumenten)
- Onderzoek nieuwe methoden, zoals aanlegboeien
- Maak routes naar leuke plekken met verhuurder

Maatregelen, ruimtelijk beleid

In de analyse is opgenomen dat er op dit moment maar in een beperkt aantal gevallen aantallen zijn vastgelegd in de bestemmingsplannen. Deze zijn met name ruimtelijk van aard met contouren voor havens en ligplaatsen. Ook het 'karakter' van een haven en het gebruik van de ligplaatsen is niet iets dat in ruimtelijk beleid geregeld wordt.

Dat betekent dat verenigingen en havens binnen de eigen contour door kunnen ontwikkelen of kunnen wijzigen. Bij een toenemend aantal ligplaatsen op dezelfde oppervlakte zal dit niet tot grotere drukte leiden. Bij een groeiende verhuurvloot is dat mogelijk wel zo (want veel vaker per jaar gebruikt dan een vaste ligplaats).

Het ruimtelijk beleid biedt onvoldoende aanknopingspunten om hierop te sturen. Bovendien zal de markt bij een te sterk groeiende verhuurvloot vanzelf corrigeren, omdat een verdienmodel dat alleen een grote vraag op piekdagen kan bedienen onvoldoende rendement op zal leveren.

Wij adviseren dan ook geen (aanvullende) ruimtelijke beperkingen op te nemen in bestaande bestemmingsplannen door aantallen of gebruiksvormen vast te leggen.

Een terughoudend beleid voor uitbreiding van capaciteit vraagt om een genuanceerde aanpak. Bevriezing van aantallen als star instrument zorgt er ook voor dat gerichte en gewenste productverbreding (zoals bij Voorterrein Nautische Boulevard of bij Maasresidence als ondersteuning van de vakantieparkontwikkeling) tegen ontwikkelgrenzen aanloopt.

De nieuwe Omgevingswet met de Omgevingsvisie en de daaraan gekoppelde 'programma's' bieden mogelijk een meer flexibel en inhoudelijk perspectief op de waterrecreatie en de (on)gewenste groei van de jachthavencapaciteit.

Acties (gemeente en/of partners):

- Beoordeel initiatieven op basis van huidige mogelijkheden
- Beoordeel ook op inhoud, gewenst en ongewenst
- Voorkom 'meer van hetzelfde'
- Leg doelen vast in de omgevingsvisie en een programma

Maatregelen, regelgeving

Regelgeving geeft de grenzen aan wat waar mogelijk is en onder welke voorwaarden. Regelgeving kan gaan over:

- Toegelaten vaartuigen
- Toegelaten vaarsnelheden en snelvaarzones
- Toegankelijkheid van gebieden, oevers en plassen
- Toegelaten activiteiten

De kaders worden gesteld door het Binnenvaart Politie Regement (BPR), op landelijk niveau vastgesteld. Dat geldt ook voor de verplichtingen voor een vaarbewijs, voor bootregistratie en voor toegelaten vaartuigen op oppervlaktewater.

De snelvaarzones worden door Rijkswaterstaat aangewezen op basis van een nautische en functionele afweging. Daarbij groeit de behoefte aan snelvaren en staan de zones onder druk. (verdere) Beperking van de snelvaarzones ligt niet voor de hand, net als de uitbreiding ervan. Deze zijn min of meer een vast gegeven.

Maximale snelheden op het water worden vastgelegd in een verkeersbesluit of in een Algemeen Plaatselijke Verordening. Dit is voor de plassen in Maasgouw al geregeld.

In Nederland is een snelvarend vaartuig een vaartuig dat harder kán varen dan 20 km per uur. In dat geval zijn extra veiligheidseisen en een vaarbewijs vereist, ook als het vaartuig op dat moment niet snel vaart. Het is echter niet mogelijk het (langzaam) gebruik van snelvarende vaartuigen te beperken op water waar andere vaartuigen wel mogen komen. Ook snelvarende vaartuigen mogen (binnen maximale snelheid) op het water komen. De enige uitzondering is de Waterscooter. Maasgouw heeft het gebruik van de waterscooter al uitgesloten buiten de nabijheid van snelvaarzones.

Er zijn beperkingen voor het nemen van ligplaats, langer dan drie dagen (APV). Eventuele aanvullende regelgeving zou kunnen gaan over het beperken van ankeren of varen binnen een zone van 20 meter uit de oever op die plekken waar de oever kwetsbaar is.

Acties (gemeente en/of partners):

- Behoud de regelgeving, deze is al 'compleet'
- Verken wensen voor ankerbeperking in oeverzones
- Verken samen met RWS de compleetheid van borden en vul waar nodig aan

Maatregelen, afsluiten of beschermen

Uit de analyse blijkt een toenemende drukte op het water en een verwachte trend dat de groei op warme dagen verder door zal zetten. Daarmee neemt de piekbelasting toe. Daarbij is de bezoekpiek voor meerdere soorten gebruikers min of meer op dezelfde dagen. Dat maakt dat het scheiden van bezoeksstromen niet zorgt voor meer ruimte per gebruiker, maar vooral voor 'compartimentering van de ruimte'.

Met de piekbelasting is de fysieke ruimte voor gebruikers belangrijk voor de 'ervaring van drukte'. Het beperken van algehele toegankelijkheid door gebieden fysiek af te sluiten die nu wel beschikbaar zijn voor waterrecreatie zou daarmee de recreatieve druk op overige gebieden verder vergroten.

Gebieden afsluiten door middel van enkel regelgeving en bebording is doorgaans niet of nauwelijks effectief en vraagt bovendien veel handhaving capaciteit op een onderwerp waar niet de grootste zorgen zitten. Het fysiek afsluiten met ballenlijnen, drijfbalken etc. past vaak niet bij de natuurlijke uitstraling van het gebied en bij voorkomende situaties van hoogwater. Wij adviseren geen gebieden geheel af te sluiten, anders dan de bestaande plassen.

De plassen die nu volledig afgesloten zijn (Boschmolenplas, Lange Vieter, Molengreend, Molenplas, Dilkensplas) hebben deels wel verbindingen met de Maas. Hier zijn eventueel aanvullende maatregelen voor afsluiting gewenst. Het betreft borden vanuit de Richtlijnen Scheepvaarttekens, aangevuld met fysieke maatregelen ter afsluiting.

Voor het MRT strand in Thorn zijn aanvullende maatregelen gewenst om de veiligheid te borgen in toenemende drukte. Het maken van zones voor zwemmen, ankeren en varen kan de veiligheid bevorderen. Overleg met de gebruikers van deze plek (verhuurders, exploitant) is de eerste stap.

Acties (gemeente en/of partners):

- Check bebording, beidt deze zo nodig uit
- Organiseer fysieke beperkingen afgesloten plassen
- Organiseer aanvullende maatregelen MRT Beach in overleg met gebruikers en exploitant

Maatregelen, handhaven

Handhaving is het sluitstuk van de maatregelen. Er is altijd een tekort aan handhaving, deze kan niet op ieder moment overal zijn. Bovendien delen gebruikers onderling informatie over handhavingsacties en posities, waardoor er nooit een volledige handhaving mogelijk is. Wij hebben enkele mogelijke maatregelen uitgewerkt, mede op basis van ervaringen in andere regio's:

- Combineer de capaciteit van handhavende instanties optimaal zodat er meer ogen op alle thema's gericht zijn
- Zorg dat handhavende instanties en BOA's bevoegd zijn op handhaving van elkaars onderwerpen en deelgebieden
- Zet technische hulpmiddelen in voor zover dat mogelijk is, zoals drones en snelheidsmeters (in ontwikkeling)
- Concentreer de handhaving op die thema's die echt overlast geven of waar de rechtstaat in het geding is
- Betrek jachthavens en hellingen bij de handhaving. Deel met hen het gezamenlijk belang en maak ze bij toegang naar de plassen medeverantwoordelijk (beperking bij hellingen na asociaal gedrag)
- Betrek ook gebruikers bij de handhaving door hen meldingen te laten maken in daarvoor ontwikkelde apps, om meer ogen te hebben, beter overzicht te krijgen en de ontwikkelingen te kunnen volgen

Acties (gemeente en/of partners):

- Werk samen met Roermond en anderen
- Combineer capaciteit, zorg voor onderlinge uitwisselbaarheid
- Behoud extra capaciteit (2 BOA's)
- Verken technische middelen en inzetbaarheid
- Organiseer een app voor meldingen met directe toepasbaarheid voor handhavers

Conclusie en next step

Prioriteiten, aanpak, samenwerking

De analyse laat zien dat de waterrecreatie in de gemeente Maasgouw op zich goed functioneert. Er is geleidelijke groei, de trends zullen dat verder versterken, en er is alleen op enkele piekdagen sprake van een tijdelijk drukke situatie.

Er zijn wel aandachtspunten:

- Op piekdagen zal de druk op stranden en oevers sterk toe blijven nemen. Toegankelijke capaciteit blijft nodig
- De groei van de verhuurvloot en veranderende watersporter maakt ervaring van gebruikers beperkter, voorlichting omwille van veiligheid en 'prettig samen varen' is gewenst
- Drukke op het water brengt ook ongewenst gedrag met zich mee. Voldoende en geschikte capaciteit om te organiseren en te handhaven is gewenst.

Daarnaast is het belangrijk de ontwikkelingen van het gebruik op het water goed te blijven monitoren. Nieuwe technieken zoals de meting met Resono-data geeft inzicht. Samen met andere data (sluispassages, meldingen, ongevallen, aantallen) in een periodieke meting zorgt voor kennis en kentallen.

Wij stellen drie programmalijnen voor:

1. Onderzoek met ondernemers, terreinbeheerders en eigenaren op welke plaatsen er mogelijkheden en wensen zijn voor verbeterde toegang naar het water en extra capaciteit op piekdagen. Leg deze overloopcapaciteit vast, richt zo nodig (samen) in en organiseer op drukke dagen verkeersstromen en informatie richting deze plekken.
2. Werk samen met verhuurbedrijven en promotiepartners aan laagdrempelige eenvoudige (positieve) informatie voor varende gasten, waarbij regels, tips en toeristische informatie wordt gecombineerd. Organiseer dit op het niveau van de Maasplassen.
3. Werk samen met ondernemers, RWS, buurgemeenten en partners aan integrale veiligheid op en om het water. Zorg voor bewustwording, duidelijkheid en voldoende capaciteit om te handhaven als 'slot op de deur'.

Op de volgende pagina zijn enkele projecten, wensen en werkzaamheden opgenomen vanuit de diverse actielijsten, met een suggestie voor samenwerking met partners en een eerste idee voor wat betreft prioriteit op basis van de geformuleerde aandachtspunten.

Aanpak, samenwerking, pleidooi

Actiepunt	Gemeente Maasgouw	Buur gemeenten	DMO	Onder-nemers	Terrein eigenaren	RWS	Prioriteit
Toegankelijke informatie over samen varen voor sector maken	X	X	X	X		X	++
Campagne aanpak Maasplassen, gericht op gedrag	X	X	X				+
Pilot aanlegplaatsen horeca en zonder oever verbinding	X			X	X		++
Verken compleetheid borden en toegangsbeperkingen	X				X	X	+
Werk integraal aan handhaving, combineer capaciteit	X	X		X	X	X	+
Onderzoek overloop locaties voor (extra) oevercapaciteit	X			X	X		++
Beoordeeld initiatieven op extra recreatieve druk	X			X			+

In voorgaand onderzoek is inzicht gegeven in de waterrecreatie in de gemeente Maasgouw. De aard en intensiteit van het gebruik is over het algemeen goed inpasbaar en het gedrag en de ervaringen zijn doorgaans positief. De vraag naar waterrecreatie zal nog verder groeien in de toekomst. Dat brengt extra aandachtspunten met zich mee, die vragen om bijsturing of actie. Dat vraagt zeker niet om een rigoureuze koerswijziging. Er is in de basis niet zoveel mis, maar op enkele dagen is het druk en sommige mensen maken het voor anderen minder leuk. Proportionele en positieve bijsturing past het beste om de kwaliteit te koesteren en te verbeteren.

Rob Vrolijk, 20 december 2024